

— Látogatás a Rókus-kórház szülészeti osztályán. —

Délelőtt tizenegy óra van és a Rókus-kórház második emeletén — a szülészeti osztály kórterme előtt — két szakácskülső ember óriási üstben hozza a levest, melyet mély porcellántálakba oszt szét a jószágos képű apáca. Odabenn már türelmetlenül várják a szoba beteget, a gyermekágyasok. Némelyik közülök már az ágy szélén ül és átbeszél a szomszédban fekvő beteghez, mások — ágyukban felülve, — szoptatják kis csecsemőjüket, de vannak közöttük olyanok is, kik sápadtan, behunyt szemmel fekszenek és apró gyermekük sírása sem bírja felrázni őket ebből az apatiából.

Az ápolónővel egyidejűleg léptem a kórterembe, hogy mint a feminista egyesület kiküldöttje, megkérdezzem ezeket a gyermekágyasokat — kik csaknem kivétel nélkül hajadonok — mit szándékoznak tenni, ha a kórházat elhagyják, — azzal a céllal, hogy nekik az állami menhely kötelékébe való felvételt ajánljam. — A feminista egyesület tagjai t. i. az állami gyermekmenhely szolgálatába szegődtek, mikor a törvénytelen gyerekek számára szeretnék megtartani az anyát, mint dajkát, kit ezek a szerencsétlen kis teremtések, csak éppen olyan kevésbé tudnak nélkülözni, mint azok a szeretettel fogadott, jól apolt, csipkébe burkolt, szellős szobában született, boldog kis törvényesek. A menhely a leányanyákat gyermekükkel együtt eltartja a szoptatási idő egész tartama alatt — és a gyermeket azután is gondozza, eltartja, ha az anya már újból kényértérését folytatja. Gondossága, nemcsak az újszülöttekre terjed ki, hanem segítségére van az ilyen leányanyáknak jogaik megvédésében gyermekük természetes atyja ellen, iparkodik — ha lehetséges — az anya és a természetes apa viszonyát törvényesíteni: amennyiben ingyenes jogtanácsot bocsát rendelkezésére, ki a járatlan, tudatlanok irásait rendbeszedi, hogy ezen se multhassék a viszony törvényesítése. Ha kell, gyermekkelengyével és pénzzel látja el őket s mindezért nem kíván esérébe egyebet, — mint amit amúgy is a legtermészetesebb lenne, — hogy a szoptatási idő alatt az anya gyermeke mellett maradjon.

Minderről fel akartam világosítani ezeket a gyermekágyasokat és amikor sorra jártam az ágyakat, hogy külön-külön beszéljek velök, meglepetésemre a legnagyobb tartózkodással, legridegebb visszaútitással, sőt mondhatnám, cinizmussal táplálkoztam.



Szerző *Altai Margit*
Cím *Kis apatlanok.*

Forrás: *Pesti napló*
Bp. 1913 11/16

Osztályozás

Tárgy

362.71

Hely

Idő

"1913"

Személy

Az első beteg, kitől néhány érdeklődő szó után megkérdeztem: mik a jövő tervei:

— Dajkának megyek — mondta — a gyereket még kiadom falura. Megkérsem a havi 50—60 koronát és legalább kifizetem adósságaimat. Ezalatt a kilenc hónap alatt ugyanis alig tudtam valamit keresni s ami kis pénzem volt, azt is elszedte tőlem az a nyomorult. (Gyermeke atyját értette alatta.)

— De a gyerek? Mi lesz a gyerekkel maga nélkül?

— Hát elpusztul, csakugy, mint az első. Azt is falura adtam, husz koronát fizettem érte s mégis elpusztult. Ennek is jobb lenne, ha már nem élne.

A következő ágyban fiatal leányka feküdt, ki ijedt, könyves szemmel szorongatta kicsinyét. Valami székeiy cseléd volt, ki falubelijével — postakocsis itt, Pesten — folytatott szerelmi viszonyt. A legény, mint értesültem, egyidős vele, s házasságukból, egyelőre, szó se lehet, bár a fiu nap-nap mellett ott van a kórház kapujában és cédulákat küldöz ápolónővel, portással szerelmesének.

— Hazaviszi magával a gyereket? — kérdeztem a kedves képű leánytól.

— Jaj, dehogyan! Apám doronggal ütne agyon, ha megtudná szégyenemet! A tavaszi munkához haza kell mennem, ezt a kis ártatlant még kiadom. A muszkám (igy hívják ok a postakocsisokat), majd fizet érte, én nem tehetem, hiszen minden pénz haza kell küldiek.

És a kis cseléd sirva csókolta meg gyermekét.

A harmadik ágyban jegygyűrűs asszony feküdt. A kórházi ágy dacára is olyan jobbmódonak tett, hogy meg sem álltam nála. Azt hívtam róla, hogy férjes nő, ki csak azért szül itt, mert otthon nem állna orvos és ápolónő rendelkezésére. Egyenesen a negyedik és ötödik betegágy közé léptem.

— Ne tessék ám hinni, hogy a hármaskorú Oldalsz. „asszony” — sugta az ötös. — Csak jó ismerős itt már, s tudja mért jönnek ide a nagyságák, hát rézkarikát húz az ujjára, hogy ne zaklassák. Ez már az ötödik gyereke. Jó teje van s a „cupringer” mindig gazdag helyre viszi. Igaza is van, csak nem bolond, hogy a menhelybe menjen, mikor jó bért, szép ruhát, finom kosztot kap s amig szoptat, tehet, amit akar! Én is dajkának megyek, ugy bizony, akármit is beszélnek.

— Ha a menhely fizet nekem, szívesen szoptatom a gyereket — mondta nevetve a négyes ágyban fekvő.

Szomorúan hagytam ott ezeket az asszonyokat, kikből teljesen kivészett az anya. A sok keserűség tette őket ilyenekké, avagy a velük született könnyelműség? nem tudtam magamnak megmagyarázni s mentem tovább. De ellenséges pillantások feleltek részvételteljes szavaimra, s mikor az egyik csodaszép csecsemőjét kezembe vettem s elragadtatósomnak adtam kifejezést, az anya hidegen mondta:

— Tessék örökbe fogadni, ha úgy tetszik.

Lehet, hogy véletlen volt csupán, hogy a 38-as szoba beteget mind ilyen leányanyákból kerültek össze, ám az is bizonyos, hogy általában kis számmal vártak ezek között a leányok olyanok, kik nem tekintik saját gyermekük szoptatását áldozatnak. Már pedig ez nagy baj, olyan baj, amely orvoslást kíván, sürgős, erélyes orvoslást. Két ügynek szolgálnak egyszerre, ha a gazdag gyermek mellé fogadott szoptatós dajka-rendszert egyszerűen a törvény tiltaná. Hiszen a gazdag gyerek számára is üdvösebb volna az anyatej és többé-kevésbé ő is szenved azáltal, hogy kedves mamája nem hajlandó lekötöni magát — lemondani zsurokról, premiérekől, Gerbeaud oszonnáról — és ugyanezért szenved, sőt sokszor életével fizet, a dajka gyermeke, kitől elragadják az anyát. Be kellene tiltani ezt a dajka-rendszert és erővel követelni, hogy a gazdag, mint a szegény anya saját gyermeke mellett vállalja azt a szerepet, melyet a természet neki szánt. Ha az anya csakugyan képtelen a szoptatásra — sajnos ilyesmi is előfordul — akkor táplálja gyermekét inkább mesterségesen, semhogy elvegye Isten ugyanolyan teremtményének természetes táplálóját, csak azért, mert ő gazdag s a másik koldus.

A koldusgyerek — kinek a jövőben sincs kilátása bő táplálékra, ezerszerte inkább rászorul a jó meg-alapozásra, mint a gazdag, kinek a pénzen megszereshető különböző, jó tápanyagok állnak rendelkezésre és pótolni képesek az esetleges anyatej hiányt. Ha nem várna ezekre a betegágyas leányokra a kecségető jövő, szép bérrel, kevés munkával bennök is több volna az anyai érzésből — mi csak az ilyen megmérgezett társadalom képes csirájában megfojtani. Szerintem ok kevésbé kesek, azoknál az anyáknál, kik kényelemszeretők, élvhajhászathból, lélekkufárokká válnak — hiszen őket csakugyan a szegénység teszi ilyenekké. Ha nem volna rettenetes dajkarendszerünk, ez leányok hálásan fogadnák, jótéteménynek tekintnék az állam ez áldásos, magasztos gondoskodását. És ha már ezen változtatni nem lehet — a kórház, szülészeti helyek csak olyan szülönöket fogadjanak, kik már előzetesen adják beleegyezésüket arra, hogy gyermekeiket maguk táplálják — ezeket a szegény kis apatlanokat.